

Nr 543.

Av herr **Lundgren m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående reformering av läkarutbildningen.*

1. Behovet av läkare.

Propositionen grundar sig på det betänkande med förslag rörande läkarutbildning, som avgivits av 1948 års läkarutbildningskommitté. Det har legat utanför denna kommittés uppgift att undersöka behovet av läkare i vårt land under de närmaste årtiondena. Icke heller propositionen har närmare berört detta spörsmål men föreslår dock att det årliga intagningen av medicine studerande skall höjas från 310 till 342.

Det är allmänt vitsordat att det för närvarande råder brist på läkare i vårt land. Därtill kommer att den obligatoriska sjukförsäkringen såsom departementschefen framhåller sannolikt kommer att kräva ökade insatser bl. a. från läkarnas sida.

Antalet läkare i vårt land jämfört med vissa andra länder framgår av nedanstående tabell vilken är hämtad ur motion nr 132 till innevarande års riksdag om inrättande av medicinsk högskola i Norrland.

Antal invånare per läkare i

USA	(1946)	710	Australien	(1943)	1 172
Schweiz	(1946)	781	Sovjetunionen	(1941)	1 366
Danmark	(1944)	1 010	Frankrike	(1946)	1 420
Storbritannien	(1945)	1 020	Sverige	(1946)	1 650
Norge	(1945)	1 100	Finland	(1946)	2 420

Av denna sammanställning framgår att Sverige näst Finland har minst antal läkare i förhållande till folkmängden av samtliga undersökta tio länder. Enligt medicinalstyrelsens beräkningar föreligger ett behov av minst 7 200 läkare i vårt land 1960.

Det är alltså uppenbart att vi för närvarande ha och även med den ökade utbildningskapacitet som föreslås i nu föreliggande proposition under de närmaste årtiondena komma att få brist på läkare. Därvid har hänsyn emellertid tagits huvudsakligen till läkarbehovet för *sjukvården*. Till detta kommer emellertid att behovet av läkare i fråga om *hälsovården* är mycket stort. Det är nog att härvidlag peka på behovet av läkare inom socialmedicinen och därmed besläktade områden, vilka samtliga hava till uppgift att förebygga sjukdomar och hindra uppkomsten

av yrkesskador. Under sådana omständigheter torde det vara klart att utbildningskapaciteten i vad det rör läkare bör ökas i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag.

2. Inrättande av medicinsk högskola.

Vid upprepade tillfällen har förslag framlagts om inrättande av ytterligare en medicinsk högskola förlagd till Norrland. Inrättandet av en fullständig medicinsk läroanstalt kommer att medföra mycket stora kostnader främst beroende på kostnaderna för byggande av de teoretiska institutionerna. Det torde därför icke vara praktiskt möjligt att för närvarande inrätta en fullständigt ny medicinsk läroanstalt. Om man inskränker sig till att inrätta en medicinsk högskola, som huvudsakligen omfattar de praktiska disciplinerna d. v. s. den utbildning, som de studerande erhålla efter avlagd medicine kandidatexamen, komma kostnaderna att hålla sig inom mycket måttliga gränser. Det är ingen nyhet då vi nu föreslå inrättandet av en dylik läroanstalt. Tre sådana "medicinska akademier" ha sedan lång tid funnits i Tyskland, bl. a. i Düsseldorf och Giessen.

Den medicinska akademien i Düsseldorf inrättades 1907 och omändrades till en statlig högskola 1923, vilken liksom den tidigare akademien erhöll rätt att undervisa medicine studerande, vilka avlagt den examen som motsvarar vår medicine kandidatexamen. De avlade alltså vad som motsvarar vår medicine licentiatexamen. Därjämte erhöll akademien 1928 promotionsrätt.

Det torde icke möta svårigheter att öka intagningen av medicine studerande vid de nu befintliga läroanstalterna då de institutioner, vid vilka undervisningen bedrivs före medicine kandidatexamen, icke utnyttjas hela året. Visserligen kunna de ordinarie professorerna icke åläggas ökad undervisningsbörda, men det finns på de flesta håll tillgång till fullt kompetenta docenter, vilka kunna anställas såsom biträdande lärare vid dessa kurser.

Med hänsyn till undervisningens art — det rör sig om sjuka människor — är det icke möjligt att öka antalet studerande vid de kliniska kurserna. Detta är redan nu för stort och borde för att förbättra undersökningens kvalitet minskas. Kommittén medger även att 30 deltagare i den propedeutiska kursen i medicin är för stort att medge "en helt tillfredsställande undervisning särskilt beträffande den praktiska tjänstgöringen". Vid våra stora landsortssjukhus finns emellertid undervisningsmateriel, som bör kunna tillgodogöras vid undervisningen. I viss utsträckning har detta beaktats i propositionen i det att viss assistenttjänstgöring föreslås förlagd till sådana icke kliniska sjukhus. För att

öka utbildningskapaciteten är det lämpligast att inrätta en motsvarighet till de i Tyskland befintliga medicinska akademierna. Detta skulle innebära att de vid ifrågavarande sjukhus befintliga lasarettsläkartjänsterna omändras till professurer. Därtill kommer tillbyggande av vissa laboratorietrymmen och föreläsningssalar. Kostnaderna för avlöning av de akademiska läkarna och för de amanuenser och biträdande lärare som äro nödvändiga för undervisningen böra givetvis helt betalas av statsmedel. Landstinget bör däremot svara för det extra arvode som tillkommer vederbörande professor i egenskap av överläkare vid resp. avdelningar. Huvuddelen av kostnaderna för nybyggnader torde även böra bestridas av statsverket, men även dessa torde bli relativt måttliga. Som mönster för överenskommelsen mellan statsverket och det landsting, inom vars område sjukhuset skall förläggas, kan tjäna den överenskommelse, som träffats mellan Stockholms stad och statsverket rörande upplåtande av vissa platser vid Sabbatsbergs sjukhus för klinisk undervisning.

Vad förläggingsplats för den blivande medicinska undervisningsanstalten beträffar bör i första hand Norrland komma i fråga sedan Göteborg erhållit en medicinsk högskola.

På grund av det sålunda anförda få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning rörande inrättandet av en medicinsk läroanstalt av i motionen angiven typ.

Stockholm den 27 april 1954.

P. G. Lundgren.

Karl Aug. Johanson.

Lage Svedberg.
